

Sygn. akt VU 1316/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku W. P. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział wT.

o emeryturę

na skutek odwołania W. P. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział wT.

z dnia 21 sierpnia 2013r. sygn. (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu W. P. (1) prawo do emerytury od dnia (...) roku;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz ubezpieczonego W. P. (1) kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt V U 1316/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 sierpnia 2013 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy W. P. (2) prawa do emerytury, podnosząc w uzasadnieniu, iż wnioskodawca nie udowodnił wymaganych przepisami 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawcy nie zaliczono do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 1 stycznia 1974 roku do 23 października 1974 oraz od 25 października 1976 roku do 31 grudnia 1998 roku w Fabryce (...) S.A. w P., bowiem zgodnie ze świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 1 sierpnia 2013 roku, wnioskodawca w Fabryce (...) S.A. w P. wykonywał pracę ślusarza w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych, które to stanowisko nie zostało wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W odwołaniu od powyższej decyzji, złożonym w dniu 20 września 2013 r., W. P. (1) reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o przyznanie żądanego prawa z uwagi na to, że przepracował wymagane 15 lat w warunkach szczególnych.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Na rozprawie w dniu 27 marca 2013 roku pełnomocnik wnioskodawcy uzupełniająco wniósł o zaliczenie W. P. (2) do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu od 24 października 1974 roku do 7 października 1976 roku tj. okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił, co następuje:

W. P. (1) urodzony w dniu (...), złożył w dniu 12 sierpnia 2013 roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego (dowód: wniosek o emeryturę wraz z kwestionariuszem dotyczącym okresów składkowych i nieskładkowych - k. 1- 4 akt ZUS).

Na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca udowodnił staż pracy wynoszący 27 lat, 2 miesiące i 17 dni.

(dowód: decyzja z dnia 21 sierpnia 2013 r. k. 9 akt ZUS)

Do okresów pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył żadnego okresu zatrudnienia wnioskodawcy (okoliczność bezsporna).

Od 18 października 1971 roku do nadal wnioskodawca jest zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Fabryce (...) w P.

(okoliczność bezsporna)

Fabryka (...) w P.. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym wskazała, iż pracował on w warunkach szczególnych w okresach od 1 stycznia 1974 roku do 23 października 1974 roku oraz od 25 października 1976 roku do 31 sierpnia 2007 roku na stanowisku ślusarza (pracownik zatrudniony w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych w wydziałach spawalniczych – stała praca w warunkach , których nie są zachowane higieniczne normy pracy) wymienionym w dziale XIV poz. 12 pkt oraz od 1 września 2007 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku na stanowisku ślusarz- upalacz (stanowisko ślusarz upalacz jest tożsame ze stanowiskiem ślusarz-przepalacz złomu palnikiem; pracownik zatrudniony w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych w wydziałach spawalniczych – stała praca w warunkach, w których nie są zachowane higieniczne normy pracy) wymienionym w dziale XIV poz. 12 pkt 18 oraz Dział XIV, poz. 12, pkt 7 - 18 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach) (dowód: świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych – k. 5 akt ZUS)

Z dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy wynika, iż w trakcie zatrudnienia w (...) S.A. w P. pracował: w Fabryce (...) w P. na stanowisku ślusarza:

- od 18 października 1971 roku do 1 stycznia 1974 roku wnioskodawca na wydziale M-32 - ślusarz

- od 1 stycznia 1974 roku na wydziale M-43- ślusarz

- od 24 października 1974 roku do 7 października 1976 roku wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową, po odbyciu której, w dniu 25 października 1976 roku, powrócił do (...) wP. gdzie kontynuował dotychczas wykonywaną pracę ślusarza na tym samym wydziale (...)

W dniu 1 marca 1977 roku wnioskodawca został przeniesiony z wydziału (...) na wydział (...) na stanowisko ślusarza.

Z dniem 1 grudnia 1980 roku W. P. (2) powierzono obowiązki brygadzysty na Wydziale M-42, jednakże zakres jego obowiązków żadnej mierze się nie zmienił (dowód: umowa o pracę z dnia 18 października 1971 roku k.2, karta

obiegowa zmiany k.1, zaświadczenie z dnia 18 października 1971 roku k.3, przeniesienie k.7 powierzenie obowiązków k.8, karta obiegowa zmiany k.10, zaświadczenie o powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej k.9, karta obiegowa zmiany k.10, karta skierowania do lekarza po wosku k.11, podanie o przyjęcie k.12, umowa o prace k.13, pismo –o przeniesieniu k. 15, pismo k.22 - w aktach osobowych, zeznania świadków nagranie protokołu rozprawy z dnia 27 listopada 2014 roku k.36 – zeznania L. S. k. 34 verte od minuty 14.24 do minuty 26.06, W. J. k.34 verte-35 oraz nagranie od minuty 26.06 do minuty 31.38, zeznania wnioskodawcy W. P. (2) – protokół rozprawy z dnia 17 października 2014 roku k.66 i verte oraz nagranie k.67 od minuty 03.04 do minuty 05.36 w aktach sprawy) .

Oddziały: (...) zajmowały się budową i montażem urządzeń szybowych i wyciągowych (tj. klatek, skip i przeciwcieżarów), służących górnikom do zjeżdżania pod ziemię oraz wywożenia urobku. Wnioskodawca pracował w brygadzie, która zajmowała się montażem tych urządzeń. Wnioskodawca najpierw wykonywał podzespoły skipa (głowicę, która trzymała kubel , pomost tylni i klapę zamykającą część dolną), a następnie składał je w całość, poprzez wstępne spawanie elektryczne. Wnioskodawca musiał również wykonać rozwierty pod nity przy pomocy wiertarki pneumatycznej. Całość następnie była nitowana młotem pneumatycznym. Następnie spawacz spawał te wszystkie elementy na stałe. Podczas tego spawania, elementy metalowe ulegały odkształceniom, dlatego w dalszej części produkcji wnioskodawca, przy pomocy palnika acetylenowo-tlenowego, prostował je, aby każdy element do siebie pasował, zgodnie z rysunkiem technicznym. Gotowy wyrób wnioskodawca następnie szlifował przy pomocy szlifierki pneumatycznej.

Podobnie wyglądał proces montażu klatek, które robione były z blachy żeberkowej i dziurkowanej oraz kształtownika i składały się z głowicy i pomostu. Również tutaj wnioskodawca musiał wstępnie spawać, nitować i szlifować.

Wszystkie te prace W. P. (1) wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy. Składały się one na cały etap produkcji. Do innych prac nie był delegowany. Stanowisko pracy wnioskodawcy znajdowało się w niewielkiej odległości od stanowisk spawaczy. Zapylenie, zadymienie i hałas na stanowisku pracy wnioskodawcy było takie same jak na całej hali (dowód: zeznania świadków nagranie protokołu rozprawy z dnia 27 listopada 2014 roku k.36 – zeznania L. S. k. 34 verte od minuty 14.24 do minuty 26.06, W. J. k.34 verte-35 oraz nagranie od minuty 26.06 do minuty 31.38, zeznania wnioskodawcy W. P. (2) – protokół rozprawy z dnia 17 października 2014 roku k.66 i verte oraz nagranie k.67 od minuty 03.04 do minuty 05.36 w aktach sprawy).

Na oddziale (...) z którego następnie utworzono oddział (...) wnioskodawca brał udział w produkcji przenośników taśmowych, służących w kopalniach do transportu węgla. Przenośnik taśmowy miał długość (w zależności od długości chodnika) od kilkuset metrów do kilku kilometrów. Składał się więc z bardzo wielu elementów ze stalowej blachy i były to: taśma napinająca, zwrotnia i wysięgnik z bębniem. Te wszystkie elementy wnioskodawca musiał złożyć w całość i wstępnie zespawać. W następnym etapie produkcji elementy były spawane na stałe przez spawaczy. Po spawaniu wnioskodawca przy użyciu palnika acetylenowo-tlenowego prostował spowodowane spawaniem wygięcia. Wnioskodawca również przy pomocy szlifierki pneumatycznej szlifował poszczególne zespawane elementy a także przy pomocy wiertarek pneumatycznych rozwiercał otworowy, jeżeli były zespawane.

Na hali, na której pracował wnioskodawca, panowały bardzo niekorzystne warunki. Cechowało je przekroczenie zarówno dopuszczalnych natężeń czynników fizycznych (hałas, promieniowanie UV), jak też dopuszczalnych stężeń czynników chemicznych i pyłów. Nie ulega przy tym żadnej wątpliwości, iż wobec braku urządzeń wentylacyjnych i odpylających oraz ekranów chroniących przed promieniowaniem UV (we wcześniejszym okresie pracy wnioskodawcy), jak też z wysokim prawdopodobieństwem braku indywidualnych środków ochronnych przed hałasem, wszyscy pracownicy wykonujący pracę w hali narażeni byli w równym stopniu na niekorzystny wpływ czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy na stan ich zdrowia. Procesy technologiczne prowadzone w hali wydziału i powstające przy tym zagrożenia dla zdrowia pracowników cechowały się brakiem ograniczenia jedynie do miejsca powstawania czynników szkodliwych- rozprzestrzeniały się na całą halę.

Wnioskodawca wykonujący pracę na stanowisku ślusarza, przez cały okres objęty wnioskiem wykonywał pracę w warunkach przekroczonych normatywów higienicznych zarówno dla czynników szkodliwych fizycznych, jak i

chemicznych oraz pyłów. Narażony był na działanie tych czynników w równym stopniu jak pracownicy zatrudnieni na innych stanowiskach pracy na hali (np. na stanowisku spawacza).

Ubezpieczony W. P. (1) w okresie **od 1 stycznia 1974 roku do 23 października 1974 oraz od 25 października 1976 roku do 31 grudnia 1998 roku** w Fabryce (...) S.A. w P., na stanowisku ślusarza, wykonywał następujące prace:

-szczepianie metalowych elementów montowanych, wielkogabarytowych maszyn górniczych za pomocą spawania elektrycznego.

Praca taka ujęta jest w: Wykazie A. będącego załącznikiem do rozporządzenia [3] w Dziale XIV. Prace różne, pkt 12. Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym; załączniku nr 1 do zarządzenia nr 17 [4] w Dziale XIV. Prace różne, poz. 12. Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, pkt 10 i 18;

-wycinanie metalowych elementów maszyn górniczych (obudów i przenośników) podczas ich remontów, za pomocą spawania gazowego acetylenowo- tlenowego (palenie, upalanie, przepalanie, wycinanie). Praca taka ujęta jest w: Wykazie A, będącego załącznikiem do rozporządzenia [3] w **Dziale XIV**. Prace różne, **pkt 12**. Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym; załączniku nr 1 do zarządzenia nr 17 [4] w Dziale XIV. Prace różne, poz. 12. Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, pkt 6,7,13 i 18;

-czyszczenie spoin spawalniczych montowanych maszyn i metalowych elementów remontowanych maszyn górniczych za pomocą szlifierek pneumatycznych.

Praca taka ujęta jest w: wykazie A, będącego załącznikiem do rozporządzenia [3] w **Dziale III**. W hutnictwie i przemyśle metalowym, Prace różne w hutnictwie i przemyśle metalowym, **pkt 78**. Szlifowanie; załączniku nr 1 do zarządzenia nr 17 [4] w Dziale III. W hutnictwie i przemyśle metalowym, Prace różne w hutnictwie i przemyśle metalowym, poz.78. Szlifowanie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne, pkt 5 szlifierz, oraz Dziale XIV. Prace różne, poz. 18. Obsługa urządzeń i narzędzi wibracyjnych lub udarowych, pkt 13 szlifierz szlifierkami pneumatycznym i;

-odspajanie metalowych elementów remontowanych maszyn górniczych za pomocą młotków pneumatycznych.

Praca taka ujęta jest w: wykazie A. będącego załącznikiem do rozporządzenia [3] w **Dziale XIV**. Prace różne, **pkt 18**. Obsługa urządzeń i narzędzi wibracyjnych lub udarowych; załączniku nr 1 do zarządzenia nr 17 [4] w Dziale XIV. Prace różne, poz. 18, pkt 15. Ślusarz przy obsłudze młotów udarowych.

-nitowanie narzędziami pneumatycznymi.

Praca taka ujęta jest w: -Wykazie A, będącego załącznikiem do rozporządzenia [3] **w Dziale XIV**. Prace różne, **pkt 18**. Obsługa urządzeń i narzędzi wibracyjnych lub udarowych; załączniku nr 1 do zarządzenia nr 17 [4] w Dziale XIV. Prace różne, poz. 18. Obsługa urządzeń i narzędzi wibracyjnych lub udarowych, pkt 4. Nitowacz.

Ponadto wszystkie wyżej wymienione prace wykonywane były w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych w wydziale spawalniczym (M34), gdzie nie były zachowane higieniczne normy hałasu, zapylenia oraz stężeń szkodliwych czynników chemicznych, tj. ujęte w: załączniku nr 1 do zarządzenia nr 17 [4] w Dziale XIV. Prace różne, poz. 12 pkt 18.

Prace polegające na trasowaniu elementów przeznaczonych do wycinania gazowego (technika spawalnicza) oraz budowę rusztowań (często za pomocą spawania) za prace pomocnicze w stosunku do prac spawalniczych i w związku z wykonywaniem ich nadal w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych, na tej samej hali i w niewielkim zakresie czasowym, były pracami pomocniczymi stanowiące integralną część prac spawalniczych.

Wykonywana przez ubezpieczonego W. P. (2) w spornych okresach w Fabryce (...) S.A. w P. praca była pracą określoną w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), w poprzednio wymienionych pozycjach wykazu. Praca ta była też pracą określoną w załączniku 1 do zarządzenia nr 17.

Wszystkie te prace wnioskodawca wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy. Składały się one na cały etap produkcji. Do innych prac nie był delegowany. Stanowisko pracy wnioskodawcy znajdowało się w niewielkiej odległości od stanowisk spawaczy. Zapylenie, zadymienie i hałas oraz „błyski świetlne” na stanowisku pracy wnioskodawcy było takie same jak na całej hali (dowód: zeznania świadków nagranie protokołu rozprawy z dnia 27 listopada 2014 roku k.36 – zeznania L. S. k. 34 verte od minuty 14.24 do minuty 26.06, W. J. k.34 verte-35 oraz nagranie od minuty 26.06 do minuty 31.38, zeznania wnioskodawcy W. P. (2) – protokół rozprawy z dnia 17 października 2014 roku k.66 i verte oraz nagranie k.67 od minuty 03.04 do minuty 05.36 w aktach sprawy).

Wnioskodawca odbył przeszkolenie w zakresie wykonywania czynności w zawodzie wycinacz acetylotlenowy (dowód zaświadczenie k. 9).

Razem z wnioskodawcą w tym samym okresie pracowali : W. J. oraz L. S..

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ocenił i zważył, co następuje:

odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami. Dodatkowo wskazać należy, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest bowiem dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., a tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Sąd, a także organ rentowy, są zatem uprawnione do weryfikacji danych zawartych w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych, wystawionym przez pracodawcę. Jeżeli świadectwo to zawiera dane, które nie są zgodne z prawdą, nie mogą na jego podstawie dokonać ustaleń, od których uzależnione jest prawo do świadczeń emerytalnych. To samo dotyczy ujawnienia okoliczności, że wskazane w zaświadczeniu pracodawcy stanowisko pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie figuruje w wykazie powołanym w tym zaświadczeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2004 roku, I UK 15/04, OSNP 2005/11/161).

Spór pomiędzy stronami, w związku z zarzutami podniesionymi przez wnioskodawcę w odwołaniu, ograniczał się do faktu, czy ma on wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, w dniu (...)ukończył 60 lat i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w okresach od 1 stycznia 1974 roku do 23 października 1974 oraz od 25 października 1976 roku do 31 grudnia 1998 roku w Fabryce (...) S. A. w P. Sąd oparł się na zeznaniach świadków: W. J., L. S. oraz zeznaniach samego wnioskodawcy.

Z zeznań powyższych wynika, jakie konkretnie prace wnioskodawca wykonywał we wskazanych wyżej okresach. W zeznaniach tych nie ma sprzeczności, są one logiczne i spójne i korespondują z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Organ rentowy nie przedstawił zaś w toku postępowania żadnych dowodów, które pozwoliłyby na podważenie wiarygodności złożonych zeznań. W ocenie Sądu, świadkowie mogą z całą pewnością i w sposób nie budzący wątpliwości potwierdzić zajmowane przez wnioskodawcę stanowisko, czynności wykonywane przez niego, a także warunki w jakich praca ta była świadczona.

Z zeznań tych świadków oraz samego wnioskodawcy wynika, iż W. P. (1) pracował w spornych okresach w Fabryce (...) w P., na oddziale przy montażu urządzeń wyciągowych tj. skip i klatek (oddział (...)) oraz na oddziale przy montażu

przenośników taśmowych ((...)). Do obowiązków wnioskodawcy należało wstępne spawanie elektryczne tzw. szepianie poszczególnych elementów. Następnie wnioskodawca przy użyciu szlifierki pneumatycznej i palnika acetylenowo-tlenowego szlifował poszczególne elementy oraz nitował przy użyciu młota pneumatycznego. Te prace wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy i do innych prac nie był kierowany.

Opierając się na wyżej wskazanych dowodach, w ocenie Sądu Okręgowego, wnioskodawca **w okresach od 1 stycznia 1974 roku do 23 października 1974 oraz od 25 października 1976 roku do 31 grudnia 1998 roku**, pracując na stanowisku ślusarza, faktycznie wykonywał następujące prace:

- wstępnie punktowo łączył (szepiał) części składowe urządzeń służących do wyciągania urobku czyli węgla (skip), do urządzeń przy pomocy których górnicy zjeżdżali do kopalni (klatek) oraz przenośników taśmowych służących w kopaniach do transportu węgla,

a więc prace określone w **poz. 12 działu XIV** załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), tj. prac przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym,

- szlifował powierzchnie wyrobów, co można zaliczyć do prac określonych pod **poz. 78 działu III** załącznika do ww. rozporządzenia, tj. do prac obejmujących szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne,

- nitował przy pomocy młotów pneumatycznych oraz nawiercał otwory pod nitowanie przy użyciu wiertarki pneumatycznej, co można zaliczyć do **poz. 18 działu XIV** tj. do obsługi urządzeń i narzędzi wibracyjnych lub udarowych.

Nie budzi wątpliwości Sądu Okręgowego, że każda z tych czynności kwalifikowana jest w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jako praca wykonywana w szczególnych warunkach. Skoro więc wszystkie czynności wykonywane przez wnioskodawcę można zaliczyć do prac w warunkach szczególnych, to w ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca wykonywał prace w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nazwa zajmowanego przez wnioskodawcę stanowiska nie może przesądzać o charakterze wykonywanej przez niego pracy. Sąd Okręgowy podziela pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 6 lutego 2013 roku (sygn. III AUa 769/12, opubl. LEX nr 1282786), zgodnie z którym w sprawie o prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach sąd winien dążyć do ustalenia charakteru pracy rzeczywiście wykonywanej, a nie opierać się jedynie na nazewnictwie ujętym w dokumentacji pracowniczej, gdyż ostatecznie to sąd, a nie pracodawca dokonuje kwalifikacji poszczególnych okresów zatrudnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych. Samo świadectwo pracy w szczególnych warunkach nie przesądza o uznaniu wykonywanej pracy za pracę w szczególnych warunkach, świadectwo nie jest bowiem dokumentem abstrakcyjnym i musi znajdować oparcie w dokumentacji pracowniczej, jak też odpowiadać faktycznym obowiązkom pracownika. Zadaniem Sądu Okręgowego było więc badanie, jakie były rzeczywiste obowiązki odwołującego, zatrudnionego w wydziale produkcyjnym przy montażu urządzeń dla górnictwa. Materiał dowodowy nie pozostawia wątpliwości, że wnioskodawca pracował wprawdzie w sąsiedztwie stanowisk spawalniczych, lecz nie z tego powodu jego zatrudnienie zaliczyć należy do warunków szczególnych, albowiem sam wykonywał prace przy spawaniu, nitowaniu i szlifowaniu metalowych urządzeń szybowo-wyciągowych. Wszystkie czynności, szczegółowo opisane w stanie faktycznym, odpowiadają pracom na stanowiskach wskazanych **w wykazie A działu XIV poz. 12 i 18** załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r., jak też w wykazie zawartym w zarządzeniu nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach (Dz. Urz. Nr 8, poz. 12).

W wykazie tym pod **poz. 12 działu XIV** wymieniono prace przy spawaniu oraz wycinaniu elektrycznym i gazowym, a pod **poz. 18**: obsługa urządzeń i narzędzi wibracyjnych lub udarowych - prace szlifierza szlifierkami pneumatycznymi oraz prace ślusarza przy obsłudze młotów i wiertarek udarowych. Zatem szlifowanie szlifierkami pneumatycznymi,

które wchodziło w zakres obowiązków wnioskodawcy, stanowi jedną z form obsługi urządzeń i narzędzi z poz. 18 działu XIV zarządzenia resortowego, toteż kwalifikowanie tej pracy przez dział III (dla hutnictwa i przemysłu metalowego) nie było konieczne i właściwe.

Jurydycznie utrwalony jest pogląd, iż przepisy resortowe, o których traktuje § 1 ust. 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. nie stanowią źródła prawa w rozumieniu art. 87 Konstytucji RP, a określenie stanowisk w tych aktach ma znaczenie techniczne i nie jest rezultatem tworzenia, tylko stosowania prawa. Zarządzeniom resortowym przypisuje się charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Mogą one więc być pomocne przy dokonywaniu wykładni oraz kwalifikacji stanowisk pracy określonych w załączniku do rozporządzenia (post. SN z dnia 22 marca 2012 r., I UK 403/11. LEX nr 1214549, z dnia 14 lutego 2008 r., I UK 313/07, niepubl., wyrok SA w Gdańsku, III AUa 573/09, OSA Gdańsk 2010/1/5/139). Tak też należy rozumieć odwołanie się do zarządzenia resortowego wystawionym wnioskodawcy świadectwie pracy w warunkach szczególnych. Nie znaczy to, że wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazie A załącznika do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r., uprawnia do uzyskania emerytury na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jednakże w przypadku, gdy rozporządzenie określa stanowisko pracy w sposób ogólny (obsługa urządzeń i narzędzi wibracyjnych lub udarowych), a zarządzenie resortowe uściśla charakter pracy lub urządzenie (nitowanie, szlifowanie szlifierkami pneumatycznymi), to oczywiście nie dochodzi do przekroczenia granic regulacji wskutek ustalenia, że ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku wskazanym w rozporządzeniu, a stypizowanym w przepisach resortowych.

Na podstawie art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony (Dz. U. Nr 44, poz. 220) zaliczeniu podlega również cały wnioskowany przez wnioskodawcę okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od dnia 24 października 1974 roku do 7 października 1976 roku .

Okres służby przypadał bowiem w okresie zatrudnienia w Fabryce (...) w P., gdzie wnioskodawca pracował bezpośrednio przed skierowaniem do służby wojskowej na tym samym stanowisku ślusarz i do tej samej pracy (na tym samym stanowisku w tym samym zakładzie) powrócił po odbyciu służby wojskowej.

Powołany wyżej przepis art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony stanowił zaś o zaliczaniu okresu odbytej służby wojskowej do wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu służby podjęli – w określonym ustawowo terminie – zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy. Wydane na podstawie art. 108 ust. 4 powołanej ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44, poz. 318) regulowało w sposób szczegółowy uprawnienia żołnierza, który w terminie 30 dni po zwolnieniu ze służby zgłosił powrót do zakładu pracy i w wyniku tego podjął w nim zatrudnienie. Zgodnie z § 5 powołanego rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie Z powyższego wynika, że wlicza się także uprawnienia wynikające z systemu zabezpieczenia społecznego w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, a zatem również wynikające z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2010 roku, I UK 333/09, LEX nr 585739, z dnia 6 kwietnia 2006 roku III UK 5/06, OSNP 2007/7-8/10 oraz z dnia 25 lutego 2010 roku. II UK 219/09, LEX nr 590248).

Powyższe znajduje pełne potwierdzenie w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2013 roku w sprawie II UZP 6/13, w której stwierdzono, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 roku) zalicza się – na warunkach wynikających z tego przepisu – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku

emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Z własnie względów, okres odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej podlegał zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych.

W konsekwencji uznać należało, że wnioskodawca udowodnił okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze przekraczającym wymaganym ustawą stażem 15 lat. Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca spełnił jednocześnie pozostałe wymagane przepisami rozporządzenia warunki, to jest osiągnął wiek emerytalny (60 lat) oraz wymagany okres zatrudnienia (25 lat), należy uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja jest błędna, a żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie. Tym samym, uznając wniesione odwołanie za zasadne Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i przyznał wnioskodawcy prawo do świadczenia emerytalnego poczynając od dnia (...)roku tj. od ukończenia 60 lat.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego znajduje uzasadnienie w treści art. 98 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.).